

Małgorzata Kaniewska

Sprawozdanie z III międzynarodowej konferencji z cyklu "Człowiek i świat : wymiary odpowiedzialności", APS, Warszawa 15 maja 2009 r.

Studia Ecologiae et Bioethicae 7/2, 264-265

2009

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Sprawozdanie z III międzynarodowej konferencji z cyklu *Człowiek i Świat – wymiary odpowiedzialności*, APS, Warszawa 15 maja 2009 r.

Odpowiedzialność jest obecnie jednym z najczęściej przywoływanych pojęć, jednak przez wiele lat było ono pomijane, lekceważone. W dzisiejszych czasach o odpowiedzialności mówi się równie często jak o prawdzie i wolności. Tematyka ta została poruszona na III międzynarodowej konferencji z cyklu *Człowiek i Świat – wymiary odpowiedzialności*, organizowanej przez Akademię Pedagogiki Specjalnej w Warszawie. Gośćmi konferencji byli: ks. prof. dr hab. Józef M. Dołęga, dr hab., prof. UWM Zbigniew Hull, prof. dr hab. Andrzej Kiepas, dr hab., prof. UKW Andrzej Papuziński, dr hab., prof. APS Stanisław Rainko.

Wprowadzenia w kwestie dotyczące odpowiedzialności dokonali prof. dr hab. Włodzimierz Tyburski oraz prof. dr hab. Ewa Podrez. Poruszone zostały problemy skali odpowiedzialności, jej zakresu. Odpowiedzialnym może być tylko człowiek wolny, nie ograniczony w swoich decyzjach. Kolejnym diskutowanym zagadnieniem była odpowiedzialność człowieka za planetę, przyszłe pokolenia. Na przeciw temu problemowi wychodzi etyka odpowiedzialności globalnej, która jest współczesną formą odpowiedzialności o najszerszym wymiarze. Jej ranga rośnie w miarę pojawiania się nowych zagrożeń, wówczas odpowiedzialność staje się jedną z najważniejszych kategorii etycznych. Niezwykle aktualnie wydają się brzmieć słowa Karla Poppera, krytykujące hermetyczność sporów filozoficznych, bojących się wyjść poza obszar teorii. Prof. dr hab. Włodzimierz Tyburski zwrócił uwagę, że refleksja filozoficzna, etyczna ze znacznym opóźnieniem reaguje na zagrożenia świata. Musi nastąpić powrót do mądrej zasady umiaru i rozsądku. Należy pohamować zachłanność, odrzucić nieograniczony wzrost gospodarki na rzecz zrównoważonego rozwoju. W imię własnego bezpieczeństwa musimy wypracować model rozwoju proekologicznego. Powinna nastąpić równowaga pomiędzy człowiekiem- konsumentem a środowiskiem, w którym bytuje. Jak zatem mamy zachować się wobec przyrodniczego świata? Musimy czynić tak, aby wartość odpowiedzialności zajmowała naczelne miejsce. Tezę tę udowadniali prelegenci, których wystąpienia podzielone zostały na cztery sekcje:

1. Kryzys ekologiczny a rozwój zrównoważony,
2. Edukacja ekologiczna,
3. Współczesne style życia a kryzys ekologiczny,
4. Kryzys ekologiczny a odpowiedzialność globalna.

W referatach omawiane były kwestie odpowiedzialności za przyszłe pokolenia, konsumpcjonizmu, zasady zrównoważonego rozwoju. O bogatej, wielowymiarowej tematyce konferencji świadczą referaty dr Zofii Migus- Bębnowicz i dr Haliny Postek, traktujące o hinduskich oraz judaistycznych interpretacjach zasady odpowiedzialności. Źródłem zasady odpowiedzialności w filozofii indyjskiej są pojęcia: dharma (zespół obowiązków przynależnych poszczególnym ludziom, „to, co jest prawem”) i karman („uczynek”). Filozofia ta mówi o odpowiedzialności za wszystkie byty, za drugiego człowieka oraz za samego siebie. Prawo ahimsy zakazuje odbierania- krzywdzenia jakiejkolwiek istoty żywej. Odpowiedzialność za drugiego człowieka przejawia się w respektowaniu prawa karmana, wyrażonego w dobrych uczynkach względem drugiego człowieka. Odpowiedzialność za samego siebie realizuje się przede wszystkim w celu jakim jest przerwanie kołowrotu narodzin i śmierci, doprowadzenie do wyzwolenia duchowego. O zainteresowaniu filozofią indyjską mogą świadczyć pojęcia ekodharma (ekosprawiedliwość) oraz ekokarman (czyn, który ma na celu ochronę środowiska). Z kolei w judaizmie naczelną zasadą jest tikkun olam, czyli naprawa, doskonalenie świata. To na jej podstawie możemy uzasadnić obowiązek potrzeby ochrony Świata.

Współczesny Świat „woła” o odpowiedzialność. Jak ważna jest to sprawa, dotycząca każdego z nas, świadczyć mogą słowa prof. dr hab. Henryka Skolimowskiego: „Być człowiekiem to żyć w stanie odpowiedzialności”.